

MUSIQA TA'LIMIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING PEDAGOGIK SHARTLARI

Qo'shmaqova Nodira Abduvaxobovna

*Asaka tumani 22-BMSM o'quv - marifiy ishlar bo'yicha direktor
o'rinbosari.*

Annotatsiya: Ushbu maqola musiqa o'qituvchilari innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarga yangi musiqiy asarlar yaratish jarayonini ko'rsatish, shuningdek, musiqaning nazariy asoslarini o'rganishda, yanada samarali ta'lim metodlarini joriy etish va musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalarning pedagogik ahamiyati va shartlari o'rganildi.

Kalit So'zlar: innovatsion ta'lim, ijro, madaniyat, estetik tarbiya, musiqa, texnologiya, maktab, musiqiy tarbiya.

Musiqiy tarbiya insonni go'zallikka yetaklovchi bir vosita bo'lib, u insonning estetik va emotsional xususiyatlarini shakllantiradi. Haqiqiy musiqa asarlari zamonning estetik-axloqiy va siyosiy g'oyalarini umumlashtiradi.

Inson hayotini musiqa san'atisiz tasavvur qilib bo'lmaydi. San'at kishilarga faqatgina ma'naviy ozuqa beribgina qolmasdan, jismoniy kamolotga erishuvida ham muhim o'rin o'ynaydi. Musiqa san'atining axloqiy-estetik tarbiyadagi rolini to'g'ri his etib, uning yosh avlodni tarbiyalashdagi ahamiyatini aslo unutmaslik zarur. Musiqiy go'zallik insonning ma'naviy qiyofasi shakllanishida muhim omildir. Musiqa go'zallikka intilish, estetik ehtiyoj tug'ma xislat emas. U insonda mehnat va atrof-tevarakdagi olamni ta'sirida paydo bo'lgan. Tashqi olamni o'zgartirish bilan insonning o'zi ham o'zgarib bordi, bunda faqat u jismoniy jihatdangina taraqqiy qilib qolmay, balki ma'naviy jihatdan ham taraqqiy etdi. Insonning ma'naviy qobiliyati va avvalo, estetik hissi asta-sekin taraqqiy etib, tarbiyalanib bordi. Musiqa san'ati hayotni bilish va odamlarni tarbiyalashning qudratli vositasidir. Ammo uning bilish va tarbiyalashdagi xizmat darajasi kishiga estetik, badiiy jihatdan ta'sir etish kuchiga

bog'liqdir. Musiqa san'ati kishi faoliyatining muayyan bir turi bo'lib, uning Musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalarni qo'llashning ahamiyati shundaki, bu texnologiyalar nafaqat ta'limni samarali va qiziqarli qilishga yordam beradi, balki o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga, yangi musiqiy shakllar va yondashuvlarni o'rganishga imkon yaratadi.

Musiqa o'qituvchilari innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarga yangi musiqiy asarlar yaratish jarayonini ko'rsatish, shuningdek, musiqaning nazariy asoslarini o'rganishda yanada samarali ta'lim metodlarini joriy etish imkoniga ega bo'lishadi.

Virtual va kengaytirilgan reallik (VR va AR) texnologiyalarining ta'limga kirib kelishi musiqani jonlantirishda yangi imkoniyatlar yaratdi.

O'quvchilar, masalan, virtual orkestrni boshqarish yoki musiqa asboblarni raqamli

muhitda ijro etish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

Bunday texnologiyalar nafaqat musiqani o'rgatish, balki o'quvchilarni o'z ijodiy imkoniyatlarini kengaytirishga undaydi.

Raqamli asboblarni va o'quv dasturlari yordamida musiqani o'rganish jarayoni faqat nazariy bilimlarni o'zlashtirish bilan cheklanmaydi, balki amaliy mashqlar va musiqiy tajribalarni rivojlantirish imkonini beradi. Musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning musiqiy qobiliyatlarini yanada yaxshilashga yordam beradi. Ularning e'tiborini musiqiy muammolarni hal qilishga qaratib, yangi bilimlarni o'zlashtirish jarayonini tezlashtiradi. Interaktiv texnologiyalar orqali o'quvchilar musiqa asboblarni raqamli muhitda sinab ko'rish, notalarni o'qish, musiqiy nazariyalarni amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishadi.

Musiqa ta'limida interaktiv texnologiyalarning qo'llanilishi o'quvchilarga kreativ yondashuvni o'rgatish va ularni musiqa sohasida yangi yutuqlarni erishishga undash imkonini beradi.

Musiqa dasturlari va ilovalar yordamida o'quvchilar musiqa yaratish va ijro etish jarayonini o'rganishda yangi yondashuvlar va metodlarni qo'llash imkoniyatini topadilar. Mobil ilovalar orqali o'quvchilar musiqani o'rganish jarayonini o'z vaqtida

amalga oshiradilar va shu bilan birga, o'qituvchilar ularning muvaffaqiyatlarini kuzatib boradilar. Onlayn resurslar va platformalar yordamida o'quvchilarga musiqa o'rganishning samarali metodlari taqdim etiladi. Bularning barchasi musiqani o'rganishni osonlashtiradi va ta'limning sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalardan foydalanish nafaqat o'quvchilarning qiziqishini oshirishga, balki ularning musiqaga bo'lgan sevgisini mustahkamlashga ham yordam beradi. Bu texnologiyalar yordamida o'quvchilar nafaqat musiqa o'rganadilar, balki o'zlarini musiqaning haqiqiy ijrochilari sifatida his qilishadi.

Shuningdek, innovatsion texnologiyalar yordamida musiqaning har xil janrlarini, uslublarini va shakllarini o'rganish imkoniyati yaratiladi. Musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalarning joriy etilishi musiqa o'qituvchilariga yangi imkoniyatlar yaratadi. O'qituvchilar yangi texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning qiziqishini saqlab qolish va ularning ta'limga bo'lgan motivatsiyasini oshirishga erishadilar. Bu jarayon musiqa ta'limining sifatini yaxshilashga va yangi avlodni musiqaga yanada qiziqtirishga yordam beradi.

Musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalarni qo'llash, ayniqsa, o'quvchilarning o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv qilishga yordam beradi. Bu texnologiyalar musiqa ta'limining samarasini oshirish bilan birga, o'quvchilarda musiqaga bo'lgan qiziqish va ishtiyoqni yanada kuchaytiradi. Raqamli resurslar va interaktiv dasturlar yordamida musiqa darslari o'quvchilarga musiqiy asarlarni yaratish, tahlil qilish va o'zgartirish imkoniyatini beradi.

Bu jarayonni yanada samarali qilish uchun musiqani o'rganish jarayonida yangi texnologiyalardan foydalanish zarur. Musiqa ta'limida qo'llaniladigan innovatsion texnologiyalar orasida virtual va kengaytirilgan reallik (VR va AR) texnologiyalarining ahamiyati alohida e'tiborga loyiqdir. VR va AR texnologiyalari o'quvchilarga musiqani o'rganishda yangi tajribalar yaratadi. Misol uchun, o'quvchilar virtual orkestrni boshqarish yoki kengaytirilgan reallik yordamida musiqa asboblarni ijro etish orqali o'z ijodiy salohiyatlarini yanada oshiradilar.

Bunday texnologiyalar nafaqat musiqa ijro etish, balki musiqiy asarlarning tarixi, strukturasini tushunish va tahlil qilishda ham samarali yordam beradi. Musiqa

ta'limida interaktiv texnologiyalarni qo'llash, o'quvchilarga o'z qobiliyatlarini rivojlantirishda katta yordam beradi. Misol uchun, interaktiv doskalar yordamida o'quvchilar musiqiy notalarni va ritmlarni o'rgatish jarayonida to'g'ridan-to'g'ri faol ishtirok etadilar. Shuningdek, mobil ilovalar yordamida o'quvchilar musiqa asarlarini tinglab, ularni ijro etishni va musiqiy nazariyalarni amalda qo'llashni o'rganadilar. Bu jarayon o'quvchilarga yanada mustahkam bilimlarni o'zlashtirishga yordam beradi. Innovatsion texnologiyalar yordamida musiqani o'rgatish jarayonining samaradorligini oshirish uchun, o'quvchilarning qiziqishini oshirish va ularning musiqa bilan aloqasini mustahkamlash zarur.

Masalan, gamifikatsiya usullaridan foydalanish, ya'ni o'quvchilarga musiqani o'rganishda o'yinlar va vazifalar taqdim etish, ularning motivatsiyasini oshirishga yordam beradi. O'quvchilar musiqiy mashqlarni bajarish, musiqiy asarlarni yaratish va ijro etish orqali o'z qobiliyatlarini baholashlari mumkin. Shuningdek, musiqiy dasturlar va ilovalar yordamida o'quvchilar turli musiqiy janrlarni o'rganish va o'z ijodiy ishlarini yaratish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalarning qo'llanilishi, o'quvchilarga nafaqat musiqa o'rganish, balki o'z salohiyatlarini rivojlantirish imkoniyatini yaratadi. Innovatsion texnologiyalarni qo'llash, o'quvchilarda musiqa orqali kreativ fikrlashni va ijodiy yondashuvni rivojlantirishga yordam beradi. O'quvchilar uchun yangi texnologiyalar yordamida musiqa yaratish va ijro etish jarayonining qulayligi, ularning musiqa ta'limini tezroq o'zlashtirishlariga yordam beradi.

O'qituvchilar uchun innovatsion texnologiyalarni qo'llash jarayoni yangi pedagogik metodlarni rivojlantirishga yordam beradi. Musiqa o'qituvchilari, yangi texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarga individual yondashuvni ta'minlashlari mumkin. Masalan, onlayn platformalar va mobil ilovalar yordamida o'quvchilarning rivojlanishiga qarab, o'qituvchilar turli musiqiy mashqlarni va darslarni moslashtirishi mumkin. Shunday qilib, innovatsion texnologiyalar o'qituvchilarga o'z pedagogik faoliyatini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi.

Innovatsion texnologiyalarni musiqa ta'limiga joriy qilish, kelajakda o'quvchilarning musiqa ta'limini yanada rivojlantirishga, ularning ijodiy

salohiyatlarini oshirishga va musiqaga bo'lgan qiziqishni yanada kuchaytirishga imkon yaratadi. Musiqa ta'limida texnologiyalardan foydalanish, nafaqat o'quvchilarning qiziqishini oshirish, balki o'qituvchilarga yangi pedagogik metodlarni ishlab chiqish va o'quvchilarning o'rganish jarayonini yanada samarali qilish imkonini beradi. Bu jarayon musiqa ta'limining kelajagini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Innovatsion texnologiyalar musiqa ta'limida yangi imkoniyatlar yaratish, o'quvchilarning ijodiy va analitik fikrlashlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ularning ta'lim jarayoniga qo'shgan hissasi, o'quvchilarga musiqa nazariyasini chuqur o'rganish, ijro etish va musiqiy asarlarni yaratish imkoniyatlarini beradi. Interaktiv dasturlar, mobil ilovalar va onlayn platformalar orqali o'quvchilarga o'z temponi asosida musiqani o'rganish va yangi texnikalar bilan tanishish imkoniyati yaratiladi.

Shuningdek, innovatsion texnologiyalar o'qituvchilarga o'quvchilarning yutuqlarini tahlil qilish va ta'limni individualizatsiya qilishda yordam beradi, bu esa o'quvchilarning individual ehtiyojlarini qondirish imkonini beradi. Musiqa ta'limida texnologiyalarning qo'llanishi o'qituvchilarga yangi pedagogik yondashuvlarni amalga oshirishda yordam beradi va o'quvchilarga musiqa san'ati va ijrochilik sohasidagi eng zamonaviy tendensiyalarni o'rganishda imkoniyat yaratadi.

Innovatsion texnologiyalarning muvaffaqiyatli qo'llanilishi musiqa ta'limini samarali, qiziqarli va interaktiv qilishga olib keladi, bu esa musiqaga bo'lgan qiziqishni oshirishga, o'quvchilarning ijodiy va akademik yutuqlarini yaxshilashga yordam beradi. Shu sababli, musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalarni kengroq qo'llash, ta'lim jarayonining sifatini oshirishga, o'quvchilarning musiqiy salohiyatini yanada rivojlantirishga xizmat qiladi va musiqa ta'limining kelajagi uchun muhim bir qadam hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Avliyoqulov N. H. Zamonaviy o'qitish texnologiyalari. – T.: 2001.
2. Azizxo'jayeva N.N Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. O'quv qo'llanma. – T.:2006.

3. Ishmuhamedov R va boshqalar Tarbiyada innovatsion texnologiyalar (ta'lim muassasalari tarbiyachi – o'qituvchilari va guruh rahbarlari uchun amaliy tavsiyalar) – T.:“Istedod”, 2010.
4. Nomozova Gulbaxor Nodirovna. Innovatsion ta'lim texnologiyalarini musiqa darslarida o'rganishning ahamiyati. Academic research in modern science.
5. Ergashev, Alijon musiqa ta'limi samaradorligini oshirishda innovatsion axborot texnologiyalarining o'rni // orienss. 2022.
6. Shokirkhanov, B. B., & Mahkamjanov, S. Q. O. (2021). The importance of the science of harmony in music practice. Asian Journal of Multidimensional Research, 10(10),735-739.